

Ελληνική Δημοκρατία
Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό
Ίδρυμα Ηπείρου

Μαθησιακές Δυσκολίες: δυσλωσία και πολυγλωσσικό περιβάλλον

Ενότητα 1: Είδη ειδικών μαθησιακών δυσκολιών:
Δυσλεξία

Ζακοπούλου Βικτωρία

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Τμήμα Λογοθεραπείας

Μαθησιακές Δυσκολίες: δυσλωσσία και πολυγλωσσικό περιβάλλον

Ενότητα 1: Είδη ειδικών μαθησιακών δυσκολιών:
Δυσλεξία

Ζακοπούλου Βικτωρία, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια
Ιωάννινα, 2015

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «**Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση**» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο ΤΕΙ Ηπείρου**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Σκοποί ενότητας (1 από 2)

Στο τέλος της ενότητας οι φοιτητές πρέπει να γνωρίζουν :

- ✓ τι είναι δυσλεξία και ποια τα είδη της
- ✓ Ποια τα κλινικά χαρακτηριστικά της
- ✓ Ποιες είναι οι κατάλληλες δραστηριότητες και στρατηγικές για το κάθε είδος δυσλεξίας

Περιεχόμενα ενότητας (1 από 2)

1. Δυσλεξία: θεωρητικές προσεγγίσεις
2. Είδη δυσλεξίας
  - 2.1. Περιφερειακή δυσλεξία
  - 2.2. Κεντρική (Εστιακή) Δυσλεξία
    - 2.2.1. Επιφανειακή Δυσλεξία
    - 2.2.2. Φωνολογική Δυσλεξία

Περιεχόμενα ενότητας (2 από 2)

2.2.3. Σημασιολογικού τύπου Δυσλεξία

2.2.4. Βαθιά Δυσλεξία

3. Κατάλληλες δραστηριότητες και στρατηγικές για την

3.1. Περιφερειακή δυσλεξία

3.2. Κεντρική (Εστιακή) Δυσλεξία

Είδη ειδικών μαθησιακών δυσκολιών: Δυσλεξία

Δυσλεξία (1 από 3)

Α. Θεωρητικές προσεγγίσεις

Αρχικά η δυσλεξία αποτελούσε μέρος της δυσφασίας.

Δύο οι ερμηνευτικές προσεγγίσεις:

1. ψυχοπαιδαγωγική/γλωσσολογική

2. νευροφυσιολογική:

α) διαταραχές εγκεφάλου

β) διαφοροποίηση στο «χάρτη» λειτουργιών του εγκεφάλου

Δυσλεξία (2 από 3)

Γνωστική νευροψυχολογία: τομείς μελέτης της δυσλεξίας από:

- Ψυχολογία: διαδικασία μάθησης
- γνωστική ψυχολογία: αντίληψη / μνήμη / προσοχή / σκέψη
- ψυχογλωσσολογία: γλώσσα

Δυσλεξία (3 από 3)

Γνωστική νευροψυχολογία: τομείς μελέτης της δυσλεξίας από:

➤ νευροψυχολογία: νευροφυσιολογική ανάπτυξη

στόχος η μελέτη των μηχανισμών της:

- ανάγνωσης - γραφής - ορθογραφίας

Είδη δυσλεξίας:

A. Περιφερειακή δυσλεξία: αδυναμίες στην οπτική αντίληψη: αναγνώρισης της μορφής και της θέσης των γραμμάτων, ομαδοποίησής τους σε λέξεις.

B. Κεντρική (Εστιακή) Δυσλεξία: αδυναμίες στην αναγνώριση, κατανόηση, ηχηρή ανάγνωση λέξεων και στη διαδικασία ανάγνωσης άγνωστων – ανύπαρκτων λέξεων (ψευδολέξεων)

Α. Περιφερειακή δυσλεξία (1 από 2) :

α) Δυσλεξία «διαγραφών»:

- ✓ παραλείψεις αρχικών – τελικών γραμμάτων
- ✓ Αντικαταστάσεις αρχικών – τελικών γραμμάτων
- ✓ Συγχύσεις – προθήκες - παραποιήσεις γραμμάτων και συνδυασμών τους
- ✓ Διαγραφές ολόκληρου μέρους μιας λέξης, από την αριστερή πλευρά

Α. Περιφερειακή δυσλεξία (2 από 2):

β) Δυσλεξία «προσοχής»:

- ✓ συγχύσεις και αναμείξεις γραμμάτων διαφόρων λέξεων οι οποίες παρουσιάζονται συγχρόνως στο παιδί. Π.χ. δίνονται οι λέξεις: κότα-γάτα-τόπι. Το παιδί διαβάζει: γάτι-κότα-τόπι

γ) Δυσλεξία «ανάγνωσης γράμμα-γράμμα»:

αδυναμία αναγνώρισης όλων των γραμμάτων ταυτόχρονα μέσα στη λέξη. Δυνατότητα ονομασίας κάθε γράμματος χωριστά. Π.χ. πόδι: «π» «ο» «δ» «ι»

Β.Κεντρική (Εστιακή) Δυσλεξία

(1 από 5):

α) «Επιφανειακή Δυσλεξία»:

Τα δυσλεξικά παιδιά στηρίζονται στην αντιστοιχισι
«γράμματος ήχου» ή «γραφήματος φωνήματος»,
προκειμένου να διαβάσουν όλα τα είδη λέξεων.

Ωστόσο, οι αναντιστοιχίες και οι πολλαπλές
αντιστοιχίσεις δεν επιτρέπουν την κανονική
ανάγνωση σε λέξεις που αποκλίνουν των κανόνων,
τόσο ορθογραφικών, όσο και σημασιολογικών.

Β. Κεντρική (Εστιακή) Δυσλεξία (2 από 5):

β) «Φωνολογική Δυσλεξία»: Τα δυσλεξικά παιδιά παρουσιάζουν δυσκολία ανάγνωσης άγνωστων ή ανύπαρκτων λέξεων, δηλώνοντας αδυναμία αντιστοίχισης φωνήματος – γραφήματος, καθώς στηρίζονται κυρίως στη σημασιολογική αναγνώριση των λέξεων, π.χ.: «χάτι» / «κάτι».

Β. Κεντρική (Εστιακή) Δυσλεξία (3 από 5):

γ) «**Σημασιολογικού τύπου Δυσλεξία**»: Τα δυσλεξικά παιδιά προσπαθούν να διαβάσουν τη λέξη μόνο από το νόημά της. Κατηγοριοποιούν σημασιολογικά τις λέξεις και, γι' αυτό, συχνά, αποδίδουν το νόημα και όχι την οπτική απεικόνιση της λέξης: π.χ. «καράβι» αντί «πλοίο».

B. Κεντρική (Εστιακή) Δυσλεξία (4 από 5):

- Η αδυναμία αυτή υφίσταται μεταξύ του οπτικού προσλαμβανόμενου γλωσσικού υλικού (λέξεις) και του σημασιολογικού συστήματος επεξεργασίας του υλικού αυτού.

Β. Κεντρική (Εστιακή) Δυσλεξία (5 από 5) :

δ) «Βαθιά Δυσλεξία»:

- ✓ Κύριες δυσκολίες: σημασιολογικές, «φωναχτής» ανάγνωσης, ορθογραφικά λάθη, ανάγνωσης άγνωστων/ανύπαρκτων λέξεων, μορφολογικά λάθη.
- ✓ Χαρακτηρίζεται από ποικιλομορφία κλινικής εικόνας και υπάρχει διττή ερμηνεία της φύσης της: αδυναμία αριστερού ημισφαιρίου κατά την αναγνωστική διαδικασία ή απόλυτη κυριαρχία του δεξιού ημισφαιρίου.

Κατάλληλες δραστηριότητες και στρατηγικές (1 από 5) :

Α. Περιφερειακή δυσλεξία:

α) Δυσλεξία «διαγραφών»:

- στρατηγικές ενθάρρυνσης και επισημάνσης των διαγραφών στα αντίστοιχα σημεία-θέσεις, όπου γίνονται τα λάθη. Θέση του εξεταστή/θέση του εξεταζόμενου/χρωματιστές υπογραμμίσεις του κειμένου σε διαφορετικά σημεία, ώστε να εντοπίζονται σε διαφορετικά σύνολα στην αριστερή ή δεξιά πλευρά.

Κατάλληλες δραστηριότητες και στρατηγικές (2 από 5) :

Α. Περιφερειακή δυσλεξία:

β) Δυσλεξία «προσοχής»:

κατάλληλες στρατηγικές απομόνωσης ή ανάδειξης των λέξεων ή των σειρών που πρέπει να διαβάσει ο δυσλεξικός: μία κάρτα με κενό, η οποία θα αναδεικνύει κάθε φορά τη ζητούμενη λέξη που καλείται να διαβάσει ο μαθητής.

Κατάλληλες δραστηριότητες και στρατηγικές (3 από 5) :

Α. Περιφερειακή δυσλεξία:

β) Δυσλεξία «προσοχής»:

- Ωστόσο, άτομα χωρίς δυσκολίες «δυσλεξίας προσοχής», αλλά για τα οποία οι σειρές του κειμένου συγχέονται, μπορούν να χρησιμοποιήσουν δύο κενές σελίδες και να κρύβουν το υπόλοιπο κείμενο, αφήνοντας ορατή μόνο τη σειρά που διαβάζουν.

Α. Περιφερειακή δυσλεξία (4 από 5):

γ) Δυσλεξία «ανάγνωσης γράμμα-γράμμα»:

Ένας ενδεικτικός -θεωρητικά- τρόπος εκμάθησης είναι η μη οπτική διδασκαλία, όπως το σύστημα Braille. Παρόλα αυτά, δεν είναι πάντα επιτυχής μια τέτοια μέθοδος, κυρίως με συνύπαρξη γλωσσικών διαταραχών ή αισθησιοκινητικών αδυναμιών (ελλειμμάτων).

Α. Περιφερειακή δυσλεξία(5 από 5) :

γ) Δυσλεξία «ανάγνωσης γράμμα-γράμμα»:

Με την απτική διαδικασία, ο μαθητής αναγνωρίζει και επεξεργάζεται ένα ακουστικό ερέθισμα μέσα από ένα πρόσθετο έναυσμα, αυτό της αφής. Κατά συνέπεια, η πιθανότητα λάθους ή σύγχυσης ελαχιστοποιείται.

- χρησιμοποιούμε ανάγλυφα γράμματα, ή χαρτί όπως στυπόχαρτο ή γυαλόχαρτο και εμμένουμε στην ονομασία των γραμμάτων.

Β. Κεντρική (Εστιακή) Δυσλεξία

(1 από 7):

α) «Επιφανειακή Δυσλεξία»: Η κύρια δυσκολία έγκειται στο να κατανοούν και να αναγνωρίζουν λέξεις των οποίων η γραφή δεν ακολουθεί γραμματικούς κανόνες. Το άτομο, τότε, επιχειρεί την ανάγνωση (ή και τη γραφή) αποδίδοντας κανόνες αντιστοιχίας (ήχου-συμβόλου), με αποτέλεσμα την παραγωγή μιας ανύπαρκτης και χωρίς νόημα λέξης.

B. Κεντρική (Εστιακή) Δυσλεξία (2 από 7):

β) «Φωνολογικού τύπου Δυσλεξία»:

Η αδυναμία συσχέτισης γραφημάτων-φωνημάτων με κανόνες προκαλεί ιδιαίτερες δυσκολίες κατά την ανάγνωση μακροσκελών, άγνωστων και, κυρίως, ψευδολέξεων, καθώς το «σχήμα» τους δεν είναι εύκολα αναγνωρίσιμο.

Β. Κεντρική (Εστιακή) Δυσλεξία (3 από 7):

β) «Φωνολογικού τύπου Δυσλεξία»:

συνδυάζουμε τα γράμματα σε μικρές ομάδες και τα συσχετίζουμε με διαγράμματα άρθρωσης και εικονογράμματα.

Κύριο χαρακτηριστικό των ομάδων των γραμμάτων-ήχων, είναι η ακουστική ή οπτική αντιθετικότητα τους (π.χ. σ, ν).

Στόχος μας κάθε φορά είναι η προσθήκη όλο και περισσότερων γραμμάτων, έτσι ώστε να συμπεριληφθούν τελικά και τα γράμματα που μοιάζουν μεταξύ τους (ακουστικά ή οπτικά) και να καθίστανται διακριτά από το παιδί.

B. Κεντρική (Εστιακή) Δυσλεξία (4 από 7):

γ) «Σημασιολογικού τύπου Δυσλεξία»:

Ένας καλός τρόπος ενίσχυσης των δυσκολιών «σημασιολογικού τύπου δυσλεξίας» είναι η επιλογή, ταξινόμηση και κατηγοριοποίηση των λέξεων σύμφωνα με τη σημασιολογική τους ποικιλία.

Δημιουργούμε δηλαδή λίστες λέξεων με ταυτόσημη, συναφή ή αντίθετη σημασία.

B. Κεντρική (Εστιακή) Δυσλεξία

(5 από 7):

Εργαζόμενοι πολυαισθητηριακά-
αντιστοιχίζουμε λέξεις με εικόνες (κυρίως στις αντίθετες έννοιες). Επίσης σημαντική βοήθεια προσφέρει μια δεύτερη κατηγοριοποίηση των παραπάνω λέξεων, στην οποία οι λίστες εκτός του σημασιολογικού τους χαρακτηριστικού, κατασκευάζονται με πρόσθετο χαρακτηριστικό, τους γραμματικούς και ορθογραφικούς κανόνες.

B. Κεντρική (Εστιακή) Δυσλεξία (6 από 7):

δ) «Βαθιά Δυσλεξία»: Η επανεκπαίδευση μπορεί να στηριχθεί σε κύριες αρχές μάθησης εκ νέου ή ενίσχυσης της μέχρι τώρα μάθησης (των κύριων σημείων μάθησης) και χρησιμοποίησης -παράλληλα- νέων στοιχείων μάθησης με ενίσχυση της προσοχής.

Β. Κεντρική (Εστιακή) Δυσλεξία (7 από 7):

Π.χ. το να χρησιμοποιούμε μόνο τη ρίζα των λέξεων (οικογένειες λέξεων) ή να αποκλείουμε λέξεις με κοινή ρίζα αλλά διαφορετικές καταλήξεις, ενισχύει την αποφυγή ετυμολογικών και μορφολογικών λαθών.

«Βαθιά Δυσλεξία» (1 από 3): :

- Επίσης, με το να ταξινομούμε τις διαφορές στις λέξεις με υπόδειξη σε διαφορετικά χρώματα ενισχύουμε την αναγνώριση των διαφορετικών καταλήξεων στις λέξεις. Οι γραπτές λέξεις θα πρέπει να είναι οπτικά ανόμοιες και με έντονα διακριτά χαρακτηριστικά: π.χ. πολυσύλλαβες λέξεις με δισύλλαβες λέξεις.

«Βαθιά Δυσλεξία» (2 από 3): :

- Κύριος στόχος είναι η ενίσχυση της σημασιολογικής διαφοροποίησης με επιμέρους λειτουργίες, όπως
  - ✓ ομαδοποίηση,
  - ✓ κατηγοριοποίηση,
  - ✓ διάκριση

«Βαθιά Δυσλεξία» (3 από 3): :

- Παράλληλα, θα πρέπει να ενεργοποιούνται όλοι οι τρόποι μάθησης του παιδιού (πολυαισθητηριακά), ώστε να αναδεικνύεται η κεντρική αδυναμία στη σημασιολογική διαδικασία.
- Μπορούν να χρησιμοποιούνται εναλλακτικές μορφές / στρατηγικές διευκόλυνσης στην κατανόηση της ανάγνωσης και γραφής.

Επίκτητη Δυσλεξία (acquired dyslexia)

(1 από 3):

- ❑ Με τον όρο «επίκτητη δυσλεξία» αναφερόμαστε σε δυσκολίες ατόμων (κατεξοχήν ενηλίκων), τα οποία ενώ είχαν κατακτήσει την ορθή χρήση της ανάγνωσης, της γραφής και της ορθογραφίας, λόγω εγκεφαλικών βλαβών απέκτησαν δυσκολία στην επεξεργασία του γραπτού λόγου.

Επίκτητη Δυσλεξία (acquired dyslexia)

(2 από 3):

- Οι εγκεφαλικές βλάβες μπορεί να είναι αποτέλεσμα εγκεφαλικών τραυματισμών στην πλευρικο-κροταφική χώρα του αριστερού ημισφαιρίου, είτε ασθενειών και μολύνσεων.

Επίκτητη Δυσλεξία (3 από 3):

- Η επίκτητη δυσλεξία ταξινομείται σε τύπους όπως:
  - ✓ η βαθιά δυσλεξία,
  - ✓ η επιφανειακή δυσλεξία,
  - ✓ η φωνολογικού τύπου δυσλεξία,
  - ✓ η άμεση δυσλεξία και
  - ✓ η συλλαβικού τύπου δυσλεξία.

Βιβλιογραφία (1 από 5)

- Βάμβουκας, Μ. (1994). *Αξιολόγηση Αναγνωστικών Δεξιοτήτων*. Αθήνα: Γρηγόρης.
- Ζακοπούλου, Β. (2003). *Τεστ Πρώιμης Ανίχνευσης Δυσλεξίας*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Γέρος, Θ. (1991). *Σχολική αποτυχία*. Αθήνα: Βιβλιογονία.
- Καραπέτσας, Α. (1991). *Η Δυσλεξία στο παιδί*. Αθήνα: Ελληνικά γράμματα.
- Καραπέτσας, Α. (1996). *Νευροψυχολογία του παιδιού*. Αθήνα: Σμυρنيωτάκης.
- Καρπαθίου, Χ. (1994). *Δυσλεξία*. Αθήνα: Έλλην.
- Κατή, Δ. (2000). *Γλώσσα και Επικοινωνία στο Παιδί*. Αθήνα: Οδυσσέας.
- Μαρκοβίτης, Μ. & Τζουριάδου, Μ. (1991). *Μαθησιακές δυσκολίες*. Αθήνα: Γρηγόρη.

Βιβλιογραφία (2 από 5)

Μάρκου, Σ. (1993). *Δυσλεξία. Αριστεροχειρία, Κινητική αδεξιότητα, Υπερκινητικότητα*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Παντελιάδου, Σ. (2000). *Μαθησιακές Δυσκολίες και Εκπαιδευτική Πράξη. Τι και Γιατί*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Πήτα, Ρ. (1998). *Ψυχολογία της Γλώσσας. Μια εισαγωγική προσέγγιση*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Πόρποδας, Κ. (1981). *Δυσλεξία: η ειδική διαταραχή στη μάθηση του γραπτού λόγου (ψυχολογική θεώρηση)*. Αθήνα: Εκπαιδευτήρια Μορφωτική.

Πόρποδας, Κ. (1984)., *Εισαγωγή στην ψυχολογία της Γλώσσας. Η μάθηση της γλώσσας*. Αθήνα.

Στασινός, Δ. (1999). *Δυσλεξία και σχολείο. Η εμπειρία ενός αιώνα*. Αθήνα: Gutenberg.

Σταύρου, Λ. (1990). *Ψυχοπαιδαγωγική Αποκλινόντων. Νηπίων – Παιδιών – Εφήβων. Ψυχοκοινωνιολογική και παιδαγωγική προσέγγιση*. Αθήνα: Άνθρωπος.

Βιβλιογραφία (3 από 5)

Συλλογικό έργο (2008). *ΓΛΩΣΣΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ*. Επιστημονική Επιμέλεια: ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΣ Δ.
ΜΟΤΙΒΟ ΕΚΔΟΤΙΚΗ Α.Ε.

Συλλογικό έργο (2010). *Αναπτυξιακές γλωσσικές διαταραχές*. Εκδόσεις Επίκεντρο Α.Ε.

Συλλογικό έργο (2013). *Κατανοώντας τις αναπτυξιακές γλωσσικές διαταραχές : Από τη θεωρία στην πράξη*.
Αθήνα : Gutenberg - Γιώργος & Κώστας Δαρδανός.

Συλλογικό έργο (2010). *Εκπαίδευση παιδιών με ειδικές ανάγκες. Μια πολυπρισματική προσέγγιση*. Αθήνα:
Εκδότης: Πεδίο

Συλλογικό έργο (2006). *Ειδικές μαθησιακές δυσκολίες, δυσλεξία*. Αθήνα: Εκδότης: Ελληνικά Γράμματα

Συλλογικό έργο. (2011). *Δυσκολίες μάθησης. Αναπτυξιακές εκπαιδευτικές και κλινικές προσεγγίσεις*. Αθήνα:
Εκδότης: Πεδίο

Βιβλιογραφία (4 από 5)

Τάφα, Ε. (1995). *Τεστ Ανίχνευσης της Αναγνωστικής Ικανότητας*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Aimard, P. (1990). *Οι Διαταραχές του λόγου στο παιδί*, (μτφρ. Ράλλης, Ρ.) Αθήνα: Χατζηνικολής.

Kekenbosch, C. (1996). *Μνήμη και Γλώσσα. Οι διαδικασίες κατάκτησης και επεξεργασίας των γλωσσικών πληροφοριών στη μνήμη* (μτφρ. Παπαδόπουλος Δ.). Αθήνα: Σαββάλας.

Βιβλιογραφία ξενόγλωσση (5 από 5)

- Beitchman, J.H. & Brownlie, E.B. (2014). *Language disorders in children and adolescents*. Boston, MA : London : Hogrefe & Huber
- Kamhi, A., Masterson, J., & Apel, K. (2007). *Clinical Decision Making in Developmental Language Disorders (Communication and Language Intervention)*. Baltimore: P. Brooks.
- Paul, R., & Norbury, C. (2011). *Language Disorders from Infancy through Adolescence: Listening, Speaking, Reading, Writing, and Communicating*. 4th eds., Mosby, Missouri :Elsevier.
- Simms, M.D., & Schum, R.L. (2011). Language development and communication disorders. In: Kliegman R.M., Behrman, R.E., Jenson, H.B., & Stanton, B.F., eds. *Nelson Textbook of Pediatrics*. 19th ed. Philadelphia, PA: Elsevier Saunders, chap 32.
- Shipley, K., G., & McAfee, J., & G. (2008). *Assessment in Speech-Language Pathology: A Resource Manual Spiral-bound*. Delmar Cengage Learning. Clifton Park, USA.

Χρήσιμες ιστοσελίδες

<http://www.selle.gr/>

<http://www.logopedists.gr/logopedists/>

<http://www.logotherapy.gr/>

<http://www.asha.org/public/speech/disorders/ChildSandL.htm>

<http://www.nidcd.nih.gov/health/voice/pages/specific-language-impairment.aspx>

<http://repository.edulll.gr/edulll/retrieve/3613/1059.pdf>

kday-v.thess.sch.gr/wp-content/uploads/ny2.doc

http://dipe.mes.sch.gr/index_htm_files/praktika_imeridas_eid_agogis_2013.pdf

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Τεχνολογικό Ίδρυμα Ηπείρου. <Ζακοπούλου Βικτωρία>.

<Μαθησιακές Δυσκολίες: διγλωσσία και πολυγλωσσικό περιβάλλον>.

Έκδοση: 1.0 <Ιωάννινα>, 2015. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση:

<http://eclass.teiep.gr/courses/LOGO101/>

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά Δημιουργού-Μη Εμπορική Χρήση-Όχι Παράγωγα Έργα 4.0 Διεθνές [1] ή μεταγενέστερη. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, Διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/deed.el>

Τέλος Ενότητας

Επεξεργασία: <Τσάνταλη Ελένη>
<Ιωάννινα>, 2015

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

ΕΣΠΑ
2007-2013
Πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Σημειώματα

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη Δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

Τέλος Ενότητας

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης